

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN
CENTRUM FÖR EUROPASTUDIER (CES)

SVENSKT MEDBORGARSKAP OCH INTEGRATION

En kvalitativ intervjuundersökning om medborgarskapets påverkan på invandrares integration i Sverige

Författare: Patool Bako

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2021
Handledare:	Katarzyna Wojnicka

Abstract

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2021
Handledare:	Katarzyna Wojnicka
Nyckelord:	medborgarskap, integration, tillhörighet, invandrare
Antal ord:	11 908

The aim of this study is to explore how the Swedish citizenship affects immigrants' integration and feeling of belonging to Sweden and therefore contribute with new knowledge about this subject. This bachelor thesis is based on the acculturation theory of L. Sam David and Berry John. The acculturation theory says that there are four acculturation strategies: integration, separation, assimilation and marginalization. In this study the focus is on integration but all four strategies will be presented in the theory chapter. The method used in this thesis is qualitative interviews with six first generation immigrants from Syria that have acquired Swedish citizenship. The results of this study shows that citizenship helps the individuals to travel, it gives them better work opportunities and makes them feel safe against deportation. When it comes to the feeling of belonging, most interviewees feel that they belong to Sweden, but not to the Swedish culture. The findings of this study is that citizenship does have an impact on an institutional level, but when it comes down to a more personal level, there are other factors that affect the individuals' integration.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Disposition	2
2. Teori och tidigare forskning	3
2.1 Teori	3
2.1.1 Ackulturationsteori	3
2.1.2 Definition av begrepp	4
2.2 Tidigare forskning	5
2.2.1 Mottagarlandets syn på medborgarskap	5
2.2.2 Medborgarskapets fördelar	6
2.2.3 Medborgarskap och tillhörighet	7
3. Metod och material	8
3.1 Metod och material	8
3.2 Intervjupersonerna	10
4. Resultat och analys	11
4.1 Institutionell nivå - innan och efter svenskt medborgarskap	11
4.1.1 Betydelsen av svenskt medborgarskap	11
4.1.2 Arbete	13
4.2 Individnivå - innan och efter svenskt medborgarskap	15
4.2.1 Umgänge	15
4.2.2 Ser “svenskarna” dig som svensk?	15
4.2.3 Upplevelser av rasism	18
4.3 Egna tillhörighetsuppfattning - innan och efter svenskt medborgarskap	19
4.3.1 Tillhörighet nu	19

EGEN TILLHÖRIGHETSUPPFATTNING	19
KÄNNER DU DIG SVENSK?	22
“VAR KOMMER DU IFRÅN”	23
ANPASSNING TILL SVENSKA SAMHÄLLET	24
4.3.2 Tillhörighet innan svenskt medborgarskap	26
5. Avslutande diskussion	28
Referenslista	33
Bilagor	37

1. Inledning

Invandring och migration har varit ett mycket uppmärksammat fenomen inom EU, speciellt de senaste 6 åren i.o.m flyktingkrisen som drabbade många EU länder. Specifikt kriget i Syrien ledde till att antalet flyktingar ökade markant. Enligt Pew Research Center (2016) var det 1,3 miljoner flyktingar som anlände till Europa år 2015. Motsvarande siffra för Sverige var 162 877 asylsökande år 2015 (Migrationsinfo, 2021). De flesta asylsökande kommer från bland annat Syrien, Afghanistan och Irak (SCB, 2016). Det är nästan 70 tusen syriska flyktingar som har fått svenskt medborgarskap mellan åren 2015-2020 (SCB, 2021). Det finns vissa krav för att bli beviljad svenskt medborgarskap. Den sökande ska ha bott fem år i Sverige, ha permanent uppehållstillstånd, inte ha skulder hos Kronofogden, och inte vara fängslad (Migrationsverket, 2021).

Det stora antalet flyktingar leder till frågor gällande integration och vilka krav ska ställas för att få medborgarskap. Stockholms Länsstyrelse (2019) finansierade år 2018 tjugo integrationsprojekt som avser att integrera flyktingar i det svenska samhället. Gällande krav för att bli beviljad medborgarskap har olika länder olika krav. I vissa länder som Danmark införs bl.a språktester (Speak School of Danish, 2021).

Den här kandidatuppsats undersöker hur första generations invandrare (som har svenskt medborgarskap) upplever att deras integration påverkats av svenskt medborgarskap. I en studie om medborgarskap skriver Dingu-Kyrklund (2007) att Sverige hade skapat en kommitté år 1997 som skulle se över medborgarskapslagen. Kommitténs slutsats var att medborgarskap är en viktig faktor för individens integrationsprocess. Innehavandet av medborgarskap hjälper barn (som bor här sedan ung ålder eller är födda här) att känna att de tillhör det svenska samhället, samt minskar risken till marginalisering (s. 9). Simonsen (2017) menar att mottagarlandets syn på medborgarskap är avgörande för vilken påverkan som medborgarskapet har för individens integration. I vissa länder läggs stor vikt på att vara medborgare för att erkännas som en del av samhället, medans i andra länder är inte medborgarskapet lika viktigt för att bli accepterad som en del av samhället (s. 1).

Oftast när vi talar om integration är det just språk och arbete som står i fokus. I en debattartikel skriver Alkatea (GP, 2016, aug 21) att språk och arbete inte är tillräckliga för att uppnå en lyckad integration, utan tillhörighet till mottagarlandet är viktig.

För att lyckas med att integrera invandrare måste flera aspekter tas hänsyn till förutom lärandet av språket och att ha ett arbete. Oftast är det just dessa aspekter som står i fokus därför en studie där invandrades upplevelser gällande medborgarskap lyfts fram är nödvändig. Ämnet är intressant inte bara för Sverige, men även för andra EU länder eftersom hela EU har drabbats av invandrare (mer eller mindre) som vill bosätta sig i det nya landet de ankommit till. Samtidigt är medborgarskap och integration inte tillräckligt utforskat utifrån samma metod och frågeställning som i denna uppsats. Min uppsats utgår ifrån invandrarnas upplevelser om hur svenskt medborgarskap påverkat dem. För att kunna förstå medborgarskapets upplevda påverkan för individer måste vi undersöka det från deras perspektiv vilket är utgångspunkten för uppsatsen. Jag vill här påpeka att studien bygger på intervjuer med invandrare från Syrien som har svenskt medborgarskap.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att bidra med ny kunskap om medborgarskapets påverkan på invandrarnas integration. Informationen som fås fram i studien kan vara av nytta för flera EU länder eftersom medborgarskap är något som många invandrare vill få när de har bosatt sig i mottagarlandet (Bauböck, Honohan, Huddleston, Hutcheson, Shaw & Vink, 2010, s. 40). Genom att studera ämnet kan det produceras nyttig kunskap som kan användas när EU länder bildar sina integrationsprojekt. Det svenska exemplet kan bidra med ny kunskap som kan vara till hjälp för individer, organisationer och samhället i stort när det gäller integrationsfrågan och kan hjälpa att förstå vilken påverkan medborgarskap har för invandrare.

1) På vilket sätt påverkar svenskt medborgarskap individens upplevda integration i Sverige och upplevda känsla av tillhörighet till Sverige?

1.3 Disposition

Uppsatsen är upplagd på sådant sätt att först redovisas teorin. Därefter tydliggör jag vissa begrepp. Sedan kommer ett avsnitt med relevant tidigare forskning som är uppdelad i tre delar. I senare avsnitt redogörs vilken metod och material som används. Eftersom jag använder mig av kvalitativa intervjuer är det rimligt att slå ihop resultat och analys i en del istället av att hålla dem isär, därför är resultat och analys sammanslagna. Sist kommer diskussionsdelen där jag återknyter till tidigare forskning, och besvarar min frågeställning. Innan jag går vidare till teori och tidigare forskning vill jag förklara vad jag menar med begreppet "invandrare". I inledningen använder jag begreppet "invandrare" för att beskriva personer som invandrat till Sverige och fått svenskt medborgarskap. Huvudfokuset i min studie är upplevelser av "invandrare" med svenskt medborgarskap. Under uppsatsens gång har jag stött på några problem gällande urval av intervjupersoner och varit tvungen att göra flera ändringar. Mer information om problemen som uppstått finns i metodkapitlet.

2. Teori och tidigare forskning

2.1 Teori

2.1.1 Ackulturationsteori

Sam och Berry (2010) utvecklade ackulturationsteorin som beskriver vad som sker när individer flyttar till ett nytt land och möter en ny kultur. Enligt författarna är ackulturationsteorin uppdelad i fyra strategier: integration, separation, assimilering och marginalisering (s. 472). Jag använder mig av ackulturationsteorin eftersom det fångar in alla fyra ackulturationsstrategier. Även om integration är fokuset i min uppsats kan jag inte ta för givet att alla intervjupersoner är integrerade. Därför har jag valt att presentera ackulturationsteorin.

Integration innebär att individen behåller sin etniska kulturella tillhörighet samtidigt som hen är intresserad av majoritetssamhällets kultur (Sam & Berry, 2010, s. 476). Integration betyder att personen både behåller den egna kulturen samt vill vara en del av majoritetens kultur (s. 476). Separation innebär att individen behåller den egna kulturen och inte är intresserad av den nya kulturen. Assimilering innebär att individen inte längre vill identifiera sig med den

egna kulturen utan vill tillhöra majoritetssamhällets kultur. Marginalisering innebär att individen tillhör varken den egna kulturen eller den nya kulturen (s. 476).

Dessa strategier är inte oföränderliga utan individers sätt att tillhöra är situationsanpassade (s. 476). Strategierna påverkar även till vilken grad som migranterna anpassar sig till det nya samhället. En integrerad person har den högsta anpassningsnivå till den nya kulturen medan en marginaliserad person har den lägsta anpassningsnivå till den nya kulturen (s. 478). Men den valda strategin är inte den enda faktor som påverkar individens anpassningsbarhet utan diskriminering är också en påverkande faktor. Sam och Berry (2010) förklarar att individer som utsätts för låg diskriminering brukar integrera- och eller assimilera sig, medan individer som utsätts för hög diskriminering brukar använda sig av separation som strategi (s. 479).

Majoritetssamhällets syn på migranter påverkar vilken ackulturationsstrategi som migranterna väljer, och därmed också påverkar till vilken grad som migranter anpassar sig (s. 477-478). Sam och Berry (2010) menar att vissa länder som USA, Australien och Kanada är "*settler societies*" vilket betyder att de stödjer och välkomnar migration (s. 478). Å andra sidan, länder som England, Sverige, Frankrike och Tyskland är "*nonsettler societies*" vilket betyder att de ser på migration som ett sätt att hjälpa människor i nöd (s. 478). Författarna menar att integration är mindre vanlig i "*nonsettler societies*" än i "*settler societies*" (s. 479). Slutligen tydliggör Sam och Berry (2010) att det finns ett samband mellan ackulturationsstrategier, anpassningsnivå och diskriminering, där diskriminering bör vara låg för en lyckad integration som leder till högre anpassning (s. 479).

2.1.2 Definition av begrepp

Innan jag går vidare till tidigare forskning vill jag förklara hur vissa begrepp definieras i studien. I den här uppsatsen definieras integration med att kunna det svenska språket, ha en sysselsättning (i form av arbete eller studier), känna tillhörighet till Sverige, den svenska kulturen och hemlandets kultur, samt ha anpassat sig till det svenska samhället. Definitionen av begreppet integration grundar sig i Berry's definition i förra avsnittet. Enligt Informationsverige (2018) betyder integration att känna tillhörighet till det svenska samhället. I teoridelen sätter jag mest fokus på integration men det är nödvändigt att även

presentera alla fyra ackulturationsstrategier eftersom som tidigare sagt, jag inte kan veta i förväg vilken strategi som mina intervjudeltagare passar in i.

För definitionen av begreppet medborgarskap utgår jag från Migrationsverkets (2021) hemsida där det står att *“Det svenska medborgarskapet är ett rättsligt förhållande mellan staten och dig som medborgare. Medborgarskapet stärker din samhörighet med Sverige och förenar svenska folket. Det är det formella medlemskapet i samhället och en grund för demokrati i Sverige [...] Medborgarskap brukar i juridisk mening definieras som det formella förhållandet mellan en individ och en stat när det gäller rättigheter och skyldigheter”*. Fördelarna med svenskt medborgarskap är att den svenska medborgaren har möjlighet att bli vald i riksdagen, har rösträtt, kan arbeta som polis eller inom militären, och det blir enklare att arbeta i andra EU länder (Migrationsverket, 2021).

2.2 Tidigare forskning

Under de här tre delarna presenterar jag tidigare studier, där den första delen är från en studie som handlar om flera EU länder. Andra och tredje delen är från studier baserade i Tyskland och Norge. Jag väljer att redovisa de här studierna eftersom de är relevanta för min uppsats, och de ligger nära ämnet som jag undersöker. De är också intressanta eftersom Norge har mottagit mycket mindre antal flyktingar än Tyskland. Anledningen till jag inte redogör för forskning från sydeuropa (ex. Grekland eller Italien) är pga att sydeuropa inte är destinationslandet för flyktingar, utan de allra flesta vill ta sig till Nordeuropa (och Tyskland). Utöver det, eftersom min uppsats handlar om medborgarskap och integration är det mer rimligt och relevant att redovisa studier från länder där migranter ansöker om medborgarskap.

2.2.1 Mottagarlandets syn på medborgarskap

Simonsen (2017) hävdar att om medborgarskapet uppfattas som en viktig tillhörighets-markör enligt majoritetssamhället blir det också viktigt för migranternas tillhörighet. Å andra sidan, i länder där medborgarskapet inte uppfattas som viktigt för att vara en del av samhället enligt majoriteten, leder inte medborgarskapet till några skillnader i migranternas tillhörighet. Det andra fallet gäller i länderna Spanien, Finland, Sverige, Tyskland och Schweiz, där migranter

med nationell medborgarskap och migranter utan nationell medborgarskap inte visar några skillnader gällande tillhörighet till mottagarlandet (s. 14). (Nationell medborgarskap innebär mottagarlandets medborgarskap).

Simonsen (2017) skriver att *“The results support the idea that citizenship matters for feelings of belonging, but only when it also matters for host nationals in their perceptions of who belongs”*, vilket innebär att medborgarskap spelar roll för känslan av tillhörighet men bara i fall det spelar roll för majoritetssamhället (s. 15). Om medborgarskapet inte är en viktig tillhörighets-markör för majoritetssamhället är det inte heller viktigt för migranternas tillhörighet (s. 5). Å andra sidan, en annan intressant slutsats som Simonsen (2017) kommer fram till är att *“naturalised immigrants ‘on the mean’ feel more attached to the host nation than immigrants without the host country’s citizenship, all else being equal”*, vilket betyder att migranter med nationell medborgarskap känner mer tillhörighet till mottagarlandet än migranter utan nationellt medborgarskap (s. 11). Det innebär att innehavandet av medborgarskap har en viss påverkan på migrantens tillhörighet till mottagarlandet.

2.2.2 Medborgarskapets fördelar

Bauböck et al. (2013) skriver att medborgarskap är viktigt för invandrare eftersom det ger dem samma rättigheter och skyldigheter som övriga medborgare. Medborgarskap underlättar integrationen eftersom individen har nu bl.a bättre arbetsmöjligheter och kan röra sig fritt inom EU (s. 40). Hartnell (2006) förklarar att migranter i Tyskland såg medborgarskap som ett sätt att få stanna i landet och kunna engagera sig politiskt. Medborgarskap för dem var inte ett sätt att känna en kulturell tillhörighet utan det gav dem fördelar och rättigheter (s. 391).

Erdal, Doeland och Tellander (2018) studerade medborgarskapets betydelse för både norska och icke norska medborgare med invandrabakgrund bosatta i Norge. Författarna menar att medborgarskap fungerar som ett skydd mot avvisning vilket liknar Hartnells (2006) resultat (Erdal et al., 2018, s. 709). För några betydde det norska passet och medborgarskapet ett skydd mot diskriminering även om de inte accepteras av majoritetssamhället som norskar (s. 718). En annan berättade att det norska medborgarskapet var viktigt för det gav bättre arbetsmöjligheter, vilket kan kopplas till Bauböcks (2013) studie (Erdal et al., 2018, s. 718). Immerfall (2017) gjorde intervjuer med första och andra generations invandrare i Tyskland.

Författaren menar att ordning, reda och en god ekonomi var fördelarna med att leva i Tyskland enligt hans intervjupersoner vilket kan kopplas till Bauböcks (2010) resultat (Immerfall, 2017, s. 8).

2.2.3 Medborgarskap och tillhörighet

Genom att bli medborgare anses individen tillhöra nationen och vara jämställd de övriga medborgarna (Bauböck et al., 2013, s. 40). Bauböck et al. (2013) menar att integrationsprocessen fortsätter även efter beviljandet av medborgarskap. Att vara medborgare minskar etnisk- och religiös diskriminering. Vissa länder har en mer inkluderande lagstiftning gällande medborgarskap vilket resulterar i att invandrare ansöker om medborgarskap i högre utsträckning i jämförelse med länder där det är svårt att få medborgarskap (Bauböck, et al., 2013, s. 40).

Vissa av författarna beskrev att deras studiedeltagare inte accepterades av majoritetssamhället som nationella norskar/tyskar pga deras utseende (Erdal et al., 2018, s.713., Immerfall, 2017, s. 8). Immerfall (2017) skriver att majoriteten av sina intervjupersoner kände sig hemma i Tyskland (s. 4). Dock blev de ofta tillfrågade om var de kommer ifrån vilket upplevdes som irriterande, eftersom de kände tillhörighet till det tyska samhället men deras dialekt och utseende blev ifrågasatt (s. 8). Immerfall (2017) märkte att även om studiedeltagarna hävdade att de tillhör det tyska samhället, de nämnde inte en tysk nationell identitet (s. 11). Liknande resultat finner vi också i Erdals et al. (2018) studie där författarna tydliggör att vissa som inte var norska medborgare berättade att de kände sig hemma i Norge även om de inte kände sig som norskar (s. 713). Några av studiedeltagarna beskrev att deras norska identitet blev ifrågasatt eftersom de inte passade in utseendemässigt. Att ha ett norskt pass var viktigt för vissa för att bevisa att de är norskar och att de tillhör Norge, medans för andra var det enbart ett pappersdokument (Erdal, 2018, s. 714, 713). Att inte bli accepterad som norsk pga ens utseende ledde till att vissa av studiedeltagarna kände att medborgarskap inte betydde att de tillhör Norge (s. 716).

3. Metod och material

3.1 Metod och material

Metoden som används i den här studien är kvalitativa intervjuer. Anledningen till val av kvalitativa intervjuer är att jag vill få djupare information om individers upplevelser och erfarenheter, något som inte kan komma åt med exempelvis en enkätundersökning (Kvale & Brinkmann, 2017, s. 15). Intervjuerna innehåller både öppna och mer specifika frågor. Specifika frågor är exempelvis ålder, kön, etniskt ursprung. Frågor gällande upplevelser kring integration, tillhörighet, betydelsen av medborgarskap har en mer öppen karaktär, eftersom intervjudeltagaren ska inte riktas mot att ge ett visst svar utan hen ska kunna berätta själv om sina upplevelser.

Urvalet blev 6 personer som är första generations invandrare och fått beviljat svenskt medborgarskap. Av dessa är 3 st män och 3 st kvinnor, åldrarna varierar mellan 22 år upp till 50 år. Intervjupersonerna har haft medborgarskap mellan 2 månader upp till 5 år. Anledningen till att jag valt den typen av grupp är att jag vill studera hur svenskt medborgarskap har påverkat dem därför måste jag välja personer som har invandrat till Sverige. Intervjupersonernas anonymitet skyddas därför har jag gett dem pseudonymer.

Egentligen skulle jag intervjua 12 personer, varav 4 st väntar på beslutet om medborgarskap, och 8 st har beviljat medborgarskap. Anledningen till att jag ville intervjua personer som har ansökt om medborgarskap och väntar på beslutet var att jag ville öka trovärdigheten i studien. Jag ville göra två typer av jämförelser i min analys. Först ville jag jämföra hur personer med svenskt medborgarskap har upplevt att deras integration var innan och efter innehavandet av medborgarskap. Dvs, jag jämför hur deras upplevda integration och tillhörighet var innan medborgarskap och hur det är i dagsläget. Den andra typen av jämförelsen som jag ville göra i min analys är att jämföra skillnader mellan personer med svenskt medborgarskap och personer som väntar på beslutet om svenskt medborgarskap. Men här uppstod det lite problem. Av de fyra st som väntar på beslut om medborgarskap, en av dem blev svårt sjuk i

corona (vilket omöjliggjorde att ställa upp på intervju) och den andre fick avslag på sin ansökan om medborgarskap. Detta lämnade mig med bara två st intervjuer med personer som väntar på beslutet om medborgarskap. Pga tidsbrist kunde jag inte hitta två till personer som uppfyller kraven (att vara från syrien och ha ansökt om svenskt medborgarskap) därför valde jag att ta bort dem helt och hållet. Det innebär att jag bara behåller intervjuerna med personer som har svenskt medborgarskap och undersöker hur medborgarskapet har påverkat deras integration. Av de 8 st personer med svenskt medborgarskap två av dem slutade svara på mina meddelanden när det var dags att göra intervju så tillslut blev det 6 st intervjuer (med personer som har svenskt medborgarskap).

Studiedeltagarna har allihop ursprung i Syrien. Anledningen till att jag valde personer med ursprung från Syrien är att antalet flyktingar från Syrien är stor (som redan påpekats i inledningen av uppsatsen). Samtidigt var det enklare att få tag på just personer med syrisk ursprung. Utöver det, intresset för just den här studien är personer med bakgrund från mellanöstern eftersom de största flyktinggrupper i EU kommer från mellanöstern. Det hade varit intressant att även studera afghanska flyktingars upplevelser gällande medborgarskap och jämföra men under ramen för en kandidatuppsats anser jag att en avgränsning till just en specifik grupp är rimlig. Urvalet av intervjudeltagare skedde med snöbollsurval. Nackdelen med min valda metod och antalet studiedeltagare är att jag inte kan dra några generaliseringar då urvalet inte är tillräckligt stor.

De frågor som jag ställer under intervjun försöker att få en uppfattning om deras integration innan och efter beviljandet av svenskt medborgarskap. För att kunna besvara min frågeställning måste jag ställa frågor som handlar om hur det var innan de fick svenskt medborgarskap och hur det är i nuläget. På det sättet kan jag jämföra om det uppstår några skillnader och i så fall vilka är skillnaderna.

Förutom att jag inte kan generalisera med den valda metoden finns det en till nackdel. Eftersom jag undersöker skillnaden på integrationen innan och efter beviljandet av svenskt medborgarskap kan detta påverka intervjudeltagarna på sådant sätt att de känner att medborgarskapet bör ha påverkat dem, eller att de inte har reflekterat över ämnet. En lösning

på det problemet är att förklara innan intervjuerna att jag inte har några förväntningar om vilka svar som ska ges, utan intervjupersonens upplevelser är det som är i fokus.

Frågorna som ställs är uppdelade på tre kategorier. På institutionell nivå, där exempelvis frågor gällande arbete ställs, på individnivå, där exempelvis frågor gällande relationer till andra människor ställs, och egna reflektioner där frågor gällande personens egna självuppfattning ställs. Intervjuerna sker på biblioteket eftersom intervjuerna spelas in (röstinspelning) och jag vill minimera bakgrundsljud. Materialet som används är de inspelade intervjuerna. Intervjuerna skrivs ut av mig, och jag delar in intervjupersonernas svar i kategorier enligt ovan nämnda kategorierna. Jag försöker hitta likheter och skillnader i intervjupersonernas svar, samt tolka svaren. Resultat och analys redovisas i nästa del.

Min roll som forskare har haft en inverkan. Jag är själv född i Syrien och invandrat till Sverige i 14 årsåldern. Det innebär att jag har en förförståelse om ämnet och kan relatera till intervjupersonerna. En fördel med att ha samma bakgrund med mina intervjupersoner är att de kunde känna sig bekväma och ibland uttrycka sig på arabiska om de kände att de inte hittat rätt ord på svenska. Eftersom jag kan prata arabiska kunde jag sedan tolka deras uttalanden till svenska, vilket innebär att risken för misstolkning är liten. Intervjupersonerna fick information om hur intervjumaterialet ska användas och vilka ska få tillgång till den här studien.

3.2 Intervjupersonerna

Patricia är en 22 årig kvinna som bott i Sverige i nio år. Hon är född i Aleppo. Patricia har haft svenskt medborgarskap i 5 år. I dagsläget läser Patricia på universitet i Göteborg. Hennes pappa bor närvarande i Syrien och hennes mamma arbetar som undersköterska.

Sanna är en 50 årig kvinna som bott i Sverige i nio år. Hon är född i Aleppo men som barn har hon även bott i Kuwait. Sanna har haft medborgarskap i 2,5 år. Hon arbetar på ett äldreboende. Hennes ex-man är i Syrien, och i dagsläget bor hon med sin yngsta dotter.

Elsa är en 23 årig kvinna som bott i Sverige i nio år. Hon är född i Aleppo. Elsa har haft svenskt medborgarskap i fem år. I dagsläget bor hon med sina föräldrar i Tyskland där hon studerar till undersköterska.

Oskar är en 35 årig man som bott i Sverige i 7 år. Oskar kommer från Damaskus. Han har haft medborgarskap i 8 månader. Oskar arbetar som dataingenjör. I dagsläget bor han tillsammans med sin fru och deras nyfödda barn.

Adam är en 27 årig man som bott i Sverige i 7 år. Han är född i Idlib. Han har haft svenskt medborgarskap i 2 år. Adam arbetar som cnc-operatör. Han bor ensam.

Zaki är en 27 årig man som bott i Sverige i 6 år. Han är född i Aleppo. Zaki har haft svenskt medborgarskap i 2 månader. Han arbetar som undersköterska på ett äldreboende och studerar på komvux vid sidan av arbetet. Han bor ensam.

4. Resultat och analys

I den här delen ska både resultat och analys presenteras eftersom det är rimligare att redovisa dem ihop för tydlighetens skull. Den här sektionen är uppdelad i tre delar där jag presenterar varje del för sig och jämför hur det var innan och efter att intervjupersonerna fått svenskt medborgarskap. Första delen handlar om betydelsen av svenskt medborgarskap och om intervjupersonernas upplevelser angående arbete. Det andra delen handlar om intervjupersonernas umgänge och hur de tror att svenskar ser på dem. Det tredje och största delen handlar om intervjupersonernas egna känsla av tillhörighet. Intervjupersonerna har fått pseudonymer. I parenteser står även personens ålder.

4.1 Institutionell nivå - innan och efter svenskt medborgarskap

4.1.1 Betydelsen av svenskt medborgarskap

Flera av intervjupersonerna uttryckte att medborgarskapet leder till en känsla av trygghet. För intervjupersonerna förknippades det svenska medborgarskapet med att kunna få stanna i Sverige, samt kunna resa och rösta. Flera intervjupersoner menade att medborgarskapet ger dem bättre och fler möjligheter gällande vissa arbete (som polis) och studier utomlands.

“En slags trygghet, kan stanna här i Sverige, jag behöver inte tänka på att jag ska tillbaka till mitt hemland[...]nu är jag typ svensk kan man säga, inte “svensk svensk” men svensk enligt

lagen[...] fler rättigheter typ rösta eller kunna utbilda sig till vissa jobb som polis” (Patricia, 22 år).

Patricia ser sig själv som svensk enligt lagen, dvs, för henne har medborgarskapet en mer juridisk karaktär. Hon beskriver att hon inte är “svensk svensk” vilket innebär att det fortfarande finns en skillnad mellan henne och de som är svenskar av svenska föräldrar. För Sanna är det viktigt att ha landets medborgarskap för att känna inkludering och tillhörighet till samhället. Elsa betonar mer fördelen med att kunna resa. Hennes dröm var att åka till Egypten och det svenska passet hjälpte att förverkliga drömmen. Utöver det, menar Elsa att det svenska medborgarskapet leder till att hon inte anses vara en flykting. Att ha svenskt medborgarskap innebär att personen har en bättre status i samhället.

“Jag har rätt att vara med på val, rösträtt och att jag är en del av samhället[...]känna sig att man tillhör[...]den här känslan av trygghet, det hjälper att ha samma medborgarskap som alla andra att du inte känner dig utanför” (Sanna, 50 år).

“Nu kan man bara boka och resa[...] mina barn de kan också få medborgarskap, det är bättre att leva med svenskt medborgarskap för då anses man inte som flykting[...]har fått med mig mer möjligheter om jag vill bo utomlands[...]nu tänker man inte jag kommer bli utvisad till mitt land,” (Elsa, 23 år)

För Oskar var medborgarskapet inte bara ett behov för att kunna resa pga hans jobb, utan han ville bli svensk medborgare eftersom han tycker om Sverige. Han erkände att Sverige behandlar människor på ett bättre sätt i jämförelse med hemlandet. Adam berättade att det inte var några stora skillnader mellan uppehållstillstånd och medborgarskap. För honom var inte medborgarskap så viktigt, i jämförelse med andra intervjupersoner, utan han var rätt nöjd med uppehållstillstånd. För Adam var fördelen med medborgarskap att kunna resa, vilket är något som alla intervjupersoner har nämnt.

“Jag behövde få den (medborgarskapet) för mitt jobb för att kunna resa[...] Sverige är ett bra land och jag vill leva här, de respekterar människan något som inte respekteras i våra länder” (Oskar, 35 år).

“För mig det var inte så stor skillnad mellan uppehållstillstånd och medborgarskap, bara att det hjälper att resa utan att behöva visum” (Adam, 27 år).

Den sjätte intervjupersonen, Zaki, berättade liknande saker som tidigare intervjupersoner. Zaki, som fick medborgarskapet för två månader sen, förklarade att han äntligen kunde få träffa sin familj. Det svenska passet möjliggjorde att kunna resa, något han inte kunde göra med det syriska passet. Till likhet med Adam, berättade Zaki att det inte fanns några stora skillnader mellan uppehållstillstånd och medborgarskap, förutom möjligheten att kunna resa. För Zaki betydde medborgarskapet att han tillhör landet.

“Jag behövde passet för att åka till Turkiet och se min familj[...] enda skillnaden att du har passet annars samma möjligheter som en svensk [...] känns att man tillhör det här landet på nåt sätt, dubbel medborgarskap man blir hälften fifty fifty” (Zaki, 27 år)

Som ovan presenterat har medborgarskapet hjälpt intervjupersonerna att bl.a kunna resa. Intervjupersonerna har betonat vikten av det svenska passet och vilka fördelar som medborgarskapet för med sig. Medborgarskapet fungerar som ett skydd mot avvisning och skapar en känsla av trygghet. Innehavandet av medborgarskap leder till bättre arbetsmöjligheter utomlands.

4.1.2 Arbete

Gällande att söka arbete i Sverige är de flesta intervjupersonerna ense om att medborgarskapet inte har en direkt påverkande effekt. Enligt intervjupersonerna är medborgarskapet viktigt endast när arbetet kräver att den sökande har svenskt medborgarskap. Intervjupersonerna nämner att språkfärdighet och att ha en utbildning är viktigare. Både Patricia och Elsa var under 18 år när de fick medborgarskapet därför hade de inte erfarenhet med att söka arbete utan medborgarskap. Däremot arbetar Sanna på samma arbetsplats som hon arbetade på innan hon blev beviljade medborgarskap.

“Jag fick mitt jobb utan att ha svenskt medborgarskap[...]det beror på vilket jobb du ansöker[...]jag tror att språket är det viktigaste” (Sanna, 50 år)

“Nä tror inte det har med medborgarskap att göra, när man söker jobb de tittar mest på hur mycket svenska man kan och vad man har pluggat innan” (Elsa, 23 år)

Oskar upplevde svårigheter i början med att få ett arbete eftersom han hade en utländsk examen och inga svenska referenser. Han upplevde att svenska arbetsgivare inte litade på honom eftersom han kommer från Mellanöstern. Dock var det enklare att få arbete senare när han hade fått erfarenhet från en svensk arbetsplats. Även om Oskar inte nämnde att han kände sig diskriminerad upplever jag att han blev diskriminerad pga av sin invandrarbakgrund. Att han inte kunde få ett arbete i början eftersom han är utländsk kan tolkas som att arbetsgivarna hade fördomar mot personer med utländsk bakgrund.

“Vem som helst som har en examen, eller erfarenhet kommer att kunna få ett jobb[...] i början var det svårt för jag hade inga referenser från Sverige[...] jag hade jobbat i Syrien och Saudiarabien som anses vara utvecklingsländer[...] de litade inte på min examen att jag kanske plagierat den” (Oskar, 35 år)

“Det är jättesvårt att hitta ett jobb[...] det var samma sak innan också, ingen skillnad alls” (Adam, 27 år)

För Adam var det svårt att finna ett arbete både innan och efter beviljat medborgarskap. Adam berättade att han inte trivdes i sitt gamla jobb och var arbetssökande i fem månader innan han fick sin nuvarande anställning. Han menar att både de med medborgarskap och utan medborgarskap behandlas på samma sätt. Zaki förklarade att han inte upplevde några svårigheter med att få ett arbete eftersom han valde en bransch som behöver personal. Han har inte heller sökt något annat arbete sedan han fick medborgarskapet.

“Jag har inte sökt något jobb närmaste tiden[...] beror på i vilket område man söker jobb [...] för mig var det lätt, jag valde en bransch som har gott om jobb, jag jobbar inom vården, det är lätt att hitta jobb” (Zaki, 27 år)

De flesta intervjupersoner har inte upplevt att det har varit svårt att få ett arbete utan de menade att språk och utbildning är viktigast. Vilket arbete individen ansöker är också avgörande om hur svårt eller enkelt det är att få arbetet. I Oskars fall var det svårt i början att få ett arbete, vilket jag tidigare förklarat, och även Adam upplevde svårigheter under en viss

period. Generellt sett, det har inte varit några stora skillnader i att vara arbetssökande med medborgarskap eller utan medborgarskap. Det svenska medborgarskapet underlättar ifall individen behöver göra en arbetsresa eller ifall medborgarskap är ett av kraven för att få anställningen.

4.2 Individnivå - innan och efter svenskt medborgarskap

4.2.1 Umgänge

Flera av intervjupersonerna förklarade att de hade både svenska och syriska vänner men att deras närmsta vänner var från Syrien. Generellt sett, intervjupersonerna fick varken mer eller mindre svenska vänner efter att de hade fått medborgarskapet. De flesta har svenska kollegor på arbetsplatsen men umgås med syriska vänner i fritiden. I Oskars fall umgicks han med svenska vänner första året i Sverige för att sedan börja umgås med personer från samma ursprung. Att ha svenska kompisar var som en tillgång till det svenska samhället, ett sätt att lära känna Sverige. När han hade förstått svenskarnas tankesätt och kommit in i samhället började han umgås med syriska kompisar. Anledningen var att svenskar och syrier har olika syn på vad som är roliga aktiviteter att göra.

“När jag först kom till Sverige var mitt mål att hitta svenska vänner för att komma in i det svenska samhället och veta hur de lever, och hur de tänker, därför var alla mina vänner svenskar, men efter nåt år så började jag ha mer arab vänner för man kan inte ha det roligt med människor som inte är från samma kultur” (Oskar)

4.2.2 Ser “svenskarna” dig som svensk?

Intervjupersonerna hade liknande åsikter om hur “svenskarna” (svenskar med svenska föräldrar) uppfattade deras tillhörighet. Vissa menade att de inte uppfattades som svenskar pga framförallt utseendet. Patricia känner att hennes utseende skilde sig mycket från det svenska utseendet. Hon beskrev att hon är muslim, invandrare och bär slöja. Den beskrivningen blir till en markör som går emot hur en svensk person är. Hennes utseende passar inte in i normen om hur en svensk person ser ut. Patricia känner att hennes utseende gör att andra ser henne som invandrare trots att hon har svenskt medborgarskap. Även Adam beskrev sin situation på liknande sätt som Patricia. Adam menade att hans utseende stack ut och han kallade sig själv

för "blatte". Han exemplifierade genom att säga att om han bodde i USA så skulle han kunna hävda sig själv som amerikan för han kan smälta in utseendemässigt, men i Sverige blir hans svenskhet ifrågasatt. Han kände att hur svenskar ser på honom har inte förändrats sedan han fick medborgarskap.

"Jag tror inte att jag nånsin kommer att bli sedd som svensk i svenskarnas ögon, jag är invandrare, muslim, och har på mig slöja, det märks direkt att jag inte passar in[...] jag är invandrare i andra människors ögon" (Patricia)

"Inte innan och inte nu, vi är blatte blatte[...]personligen på jobbet, om du har svart hår, ditt namn är blatte" (Adam)

Zaki berättade att det är hans personlighet som är viktigast. Han menade att personerna som han träffar i vardagen inte brydde sig om hans identitet utan det är hur han uppför sig som är viktigt. Han förklarade att han inte ser ut som en svensk och att han inte har upplevt några skillnader mellan hur han blir behandlad nu och hur han blev behandlad innan (av människor han möter).

"Jag ser inte ut som svensk.... mina vänner de jag umgås med de tittar inte på min identitet, utan de tittar på min personlighet" (Zaki)

Både Oskar och Elsa menar att de blir bra behandlade av svenskar men de vet att svenskarna (svenskar av svenska föräldrar) inte ser dem som riktiga svenskar. Elsa menar att hon blir accepterad som utländsk medans Oskar upplevde att svenskarna kan behandla honom som svensk men under ytan anser de att han inte är svensk.

"Svenskarna behandlar mig vanligt, men så klart de ser mig inte som att jag är "svensk-svensk" men de accepterar mig att jag är utländsk" (Elsa)

"Nej så klart, även om jag har medborgarskap så ser de mig inte som svensk för det finns skillnader kultur mellan oss [...] även om de säger att de behandlar mig som svensk så vet jag hur de tänker, jag är inte svensk enligt dem alls" (Oskar)

Sanna kände att svenskarna inte behöver se henne som svensk, men att hon själv upplever att hon är svensk. När jag ställde flera frågor blev Sanna lite irriterad och ändrade sitt svar till att

hon bara är sig själv. Det visar att individen inte kan placera sig själv i en enda kategori, utan just tillhörighet är ett komplext ämne, vilket vi kommer till i nästa kapitel.

“De ser mig inte som svensk och de behöver inte göra det[...]men för mig själv jag känner mig svensk (lång paus)[...] Jag är mig själv, spelar ingen roll om jag är svensk eller inte” (Sanna)

Generellt, innan medborgarskap upplevde intervjupersonerna att de inte ansågs vara svenskar inför majoritetssamhället och det är något som fortsatte även efter innehavandet av medborgarskap. Som tidigare sagt, utseendet var en påverkande faktor till varför intervjupersonerna inte uppfattades som “svenskar”. Därmed, medborgarskapet har inte lett till att intervjupersonerna känner att de anses vara “svenskar”, enligt svenskarna de möter i vardagen. Intervjupersonerna känner att medborgarskapet inte har förändrat hur svenskarna ser på dem.

Ibland blev intervjupersonerna tillfrågade om var de kommer ifrån. Medans frågan upplevdes som jobbig för Patricia och fick henne att känna att hon inte passar in, var frågan normal för resterande intervjupersoner.

“Det sker alltid[...]det bekräftar att jag inte kommer härifrån helt enkelt[...]jag känner att jag inte passar in” (Patricia)

“Inte ofta men det händer[...]för mig det är normalt[...]jag är ju inte svensk så det är normalt att ställa den frågan till mig” (Elsa)

“Det är helt normalt, jag säger att jag är från syrien“ (Oskar)

De flesta intervjupersonerna kände att det var en normal fråga. Zaki berättade att det inte sker ofta och därmed väcker det inga starka känslor. Intervjupersonerna menade att det kan vara en slags nyfikenhet som ligger bakom frågan. Adam berättade om en resa han gjorde nyligen till Turkiet där han blev tillfrågad om sin ursprung på flygplatsen. Eftersom han hade svenskt pass men han ser inte svensk ut kände han att flygplatskontrollanten var nyfiken om hans ursprung. Generellt sett, intervjupersonerna blev mer eller mindre tillfrågade om deras ursprung i olika sammanhang.

4.2.3 Upplevelser av rasism

Intervjupersonerna har upplevt rasism och diskriminering i olika grader. Vissa intervjupersoner har varit med om rasism medans andra har upplevt både rasism och diskriminering. Patricia och Adam har varit med om både rasism och diskriminering i större utsträckning än resterande intervjupersoner.

Patricia berättade om en händelse som skedde när hon gick i gymnasiet. Hon ville börja bära slöja men en av skolpersonalen tvingade henne att ta av sig den. Hon upplevde att det var en väldig obehaglig situation.

*“Asså jag kom till skolan en gång med slöja för jag ville bära den och sen jag hade bara två föreläsningar, du vet, det var början på skolåret, jag gick i tvåan i gymnasiet, och sen precis innan vi skulle börja den andra föreläsningen, så kom skolvärden och han bara du får inte ha på dig den typ, han tvingade mig att ta av mig den [...] han borde ha väntat tills skoldagen var slut, jag hade bara en föreläsning kvar på typ fyrtiofem minuter, det var så obehagligt, jag ville aldrig ta på mig slöja igen[...]jag gick till rektorn och frågade om jag fick ha slöja hon sa du får göra vad du vill, men då orkade jag inte ha på mig den efteråt, jag mådde så illa”
(Patricia)*

Händelsen ledde till att Patricia kände sig diskriminerad. Hon ville inte ha på sig slöja igen eftersom det hade väckt så starka känslor. I dagsläget har hon dock på sig slöja. Utöver den här händelsen berättade Patricia att hon många gånger fick blickar, specifikt första året i gymnasiet eftersom hon var den enda eleven i sin klass som hade invandrat till Sverige. Hon kände sig ofta utanför och just första året var det svårt att få vänner. Förutom diskriminerings-händelsen som skedde i skolan berättade Patricia att hon en gång blev verbalt attackerad av en man på en busshållplats. Hon kände sig rädd och inte välkommen i Sverige.

Adam berättade att han blev utsatt för rasism och diskriminering på arbetet. Adam förklarade att han blev av med sitt arbete pga terrorattaken som skedde med lastbilen i Stockholm. Han blev också verbalt attackerad av en kollega efter terrorattaken.

“Första gången det var 2016, jag började på mitt första jobb, i ett företag[...] jag jobbade i nio månader, om jag klarade tio månader skulle jag få tillsvidareanställning, efter att alltså de här tio månader passerar, och på min anställning det var en vecka kvar (tills han skulle ha klarat tio månader) så om de vill säga upp mig eller sparka mig, de måste informera mig två veckor - en månad innan, så tanken var att de skulle ge mig tillsvidare, kommer du ihåg attacken i stockholm, lastbilen? Pga detta fick jag sparken, första fallet (rasism/diskriminering) som jag blev utsatt för, plus det fanns en tjej som jobbade med mig, jag kunde inte bra svenska, jag kunde inte försvara mig själv så hon kom till mig och sa till mig jävla muslimer, ni är terrorister” (Adam)

Förutom den här händelsen har Adam blivit utsatt för andra mildare former av rasism ute på gatan. Exempelvis om han behöver hjälp med att hitta en adress och frågar någon förbipasserande blir han ignorerad. Adam förklarade att han fick hat på arbetet eftersom han är en muslimsk kille, ofta var det rasistiska ord mot hans religion och invandrarbakgrund.

“ En annan sak om de vet att du är en muslimsk kille, de hatar det jättemycket, jag blev utsatt för många saker på jobbet från svenskar, “ni är blattar, ni kommer hit, jävla muslimer, vi vill inte ha terrorister här” ” (Adam)

Resterande intervjupersoner, Sanna och Oskar berättade att de blev utsatta för blickar och att de inte fick hjälp när de bad om att få hjälp, exempelvis på restaurang eller på gatan. Elsa menade också att hon ibland fick blickar, men att hon inte känt sig utsatt. Zaki berättade att han inte känt sig utsatt för någon form av rasism.

4.3 Egna tillhörighetsuppfattning - innan och efter svenskt medborgarskap

4.3.1 Tillhörighet nu

EGEN TILLHÖRIGHETSUPPFATTNING

När flera intervjupersoner upplevde att deras kulturella tillhörighet pekade åt hemlandets kultur eller både den svenska och hemlandets, var det ingen av kulturerna som Patricia kände tillhörighet till. Hon förklarade att det berodde på att hon flyttade från land till land och inte

hade hunnit etablera sig i de länder hon hade vuxit upp i. Tiden blir en påverkande faktor i det här fallet. Att hon inte bott tillräckligt länge i varje land har lett till att hon inte hunnit bilda en känsla av tillhörighet. Återigen finner vi att Patricias annorlunda utseende leder till att hon inte ser sig själv som svensk.

“Inget av kulturerna, jag spenderade en hel del i Italien när jag var liten, läste grundskola där, kom hit när jag var 13 år[...]kan bero på att jag inte levt så länge i varje land[...]så hann jag inte utveckla nån form av gemenskap eller asså känsla att här är jag hemma. När jag var i Italien folk visste var jag kom ifrån, jag hävda inte mig själv som italienare och nu i Sverige så är jag ju inte svensk heller för jag ser annorlunda ut” (Patricia)

“Eftersom jag är uppväxt född i annat land så jag har min kultur plus vissa grejer som jag fick från svenskar svensk kultur” (Sanna)

Sanna kände att hon har kvar med sig hemlandets kultur men att hon har lärt sig vissa saker från den svenska kulturen. Elsa kände att hennes tillhörighet lutade mer åt den syriska kulturen. Båda två nämner uppväxten som anledning till att de känner tillhörighet till hemlandets kultur. Oskar, Zaki och Adam känner att deras kulturella tillhörighet ligger i den syriska kulturen.

“Känner att jag tillhör det arabiska kulturen för jag är uppväxt i den” (Elsa)

Jag ställde frågor om intervjupersonen kände tillhörighet i dagsläget till den svenska kulturen, och Sverige som helhet. Patricia och Adam svarade nej på båda frågor. Att Patricia och Adam känner att de varken tillhör den svenska kulturen eller Sverige kan tolkas som en effekt av rasism och diskriminering som de blivit utsatta för. Sanna och Zaki svarade att de kände tillhörighet till Sverige, men att det var 50-50 gällande den svenska kulturen. Elsa och Oskar svarade ja gällande tillhörighet till Sverige och nej gällande tillhörighet till den svenska kulturen. När jag bad dem förklara lite mer fick jag olika svar.

“Jag tror för jag inte passar in[...]utseendemässigt och personlighetsmässigt, jag tänker annorlunda[...]känner mig bara som muslim om du nu måste sätta mig i en kategori” (Patricia)

Patricia nämnde ofta att hennes utseende inte passade in i normen om hur en svensk ser ut. Utöver det har hon ett annat tankesätt som försvårar att känna tillhörighet till den svenska kulturen. Religionen är viktig för Patricia därför använder hon religionen för att kategorisera sig själv. Å andra sidan tyckte Sanna om att fira svenska högtider även om hon inte tillhörde. Återigen är uppväxten en viktig faktor som påverkar vilken kultur individen känner tillhörighet till. Samtidigt menar Sanna att tiden också är en påverkande faktor som kan leda till att individen kan tillhöra båda kulturerna.

“Jag gillar att vara med på midsommar och fira med mina kollegor[...]jag gillar att fira men jag tillhör inte till[...]eftersom jag är uppväxt i annat land så jag har min kultur men med tiden man kan vara både och” (Sanna).

Utöver uppväxten och tiden som påverkande faktorer är åldern en påverkande faktor med. För Oskar är det väldigt svårt att etablera den svenska kulturen i privatlivet eftersom han kom till Sverige som vuxen. Däremot har han en lojalitet känsla mot Sverige som land eftersom Sverige har gett honom skydd från kriget.

“Det går inte att smälta in och bli svensk för jag kom hit när jag var vuxen [...] det finns många normer och traditioner som jag inte kan acceptera, t.ex, fester [...] jag måste ha lojalitet gentemot sverige för jag lever här och sverige skyddade mig” (Oskar)

Adam förklarade att han hade blivit påverkad av den svenska kulturen även om han inte kände att han tillhör den. Adam levde som en svensk, han jobbade, festade och drack alkohol, men hans grundläggande värderingar låg i den syriska kulturen. Han kände sig inte välkommen av svenskar eftersom flera gånger blev han utsatt för rasism av kollegor eller ute på gatan. För Adam krävs det att samhället välkomnar honom för att han ska känna tillhörighet.

“Man blir påverkad av den svenska kulturen, jag umgicks mest med svenskar pga att jag jobbar[...] grundläggande tankar från den syriska kulturen [...] om svenskarna välkomnar mig då kanske jag kan känna mig svensk men vi är inte välkomna” (Adam)

Zaki upplevde att det var svårt att välja mellan en av kulturerna eftersom han hade hamnat i ett slags mellanförskap. Även om han kände att hans kulturella tillhörighet låg i den syriska

kulturen kunde han inte välja mellan en av dem. Han kände dock stark tillhörighet till Sverige. Eftersom han har spenderat flera år i Sverige och etablerat sig i landet känner Zaki att han har kommit in i det svenska samhället. Både Adams och Zakis värderingar var grundade i den syriska kulturen, speciellt kände de att familjen har mer värde i den syriska kulturen än den svenska.

“Jag bott här i sex år [...] min personlighet har ändrats på nåt sätt så att det ska anpassas samhället som jag är i men jag kan inte säga jag tillhör den eller jag tillhör den, svårt att säga jag tillhör bara syrisk kultur eller bara svensk kultur, det är lite blandat femti femti”
(Zaki)

KÄNNER DU DIG SVENSK?

Även om vissa intervjupersoner kände tillhörighet till Sverige (alla förutom Patricia och Adam), kunde ingen av dem hävda att de kände sig svenskar. På frågan “känner du dig svensk” fick jag följande svar.

“Jag vill faktiskt (lång paus) vad menar man när man säger känner du dig svensk, vad är stor skillnad om jag är svensk eller inte[...]vi är alla människor” (Sanna)

“Nej jag ser inte mig som svensk och det har jag aldrig gjort” (Elsa)

“Nej det kan jag inte säga (att jag är svensk) för jag är ju inte svensk” (Patricia)

“Kanske 40-50 procent (känna sig svensk), det kommer aldrig bli mer” (Oskar)

Sanna menade att det inte spelade någon roll om man är svensk eller inte eftersom vi är alla människor. I början på intervjun berättade Sanna att hon kände sig svensk men hennes svar ändrades under intervjun till att hon är/känner sig som sig själv. Nu vill hon känna sig svensk men som intervjuare upptäckte jag att frågan var känslig eftersom Sanna inte kunde ge mig ett tydligt svar. För Elsa och Patricia var det klart att de inte kände sig svenskar, medans Oskar kände sig en liten del svensk. Adam svarade rakt “nej” på frågan. För Zaki var det en svår fråga att svara på. Zaki kunde inte ge ett tydligt svar med ett ja eller nej, och jag ville inte

heller tvinga fram något tydligare svar från intervjupersonen eftersom det skulle bli obekvämt stämning.

“Nej faktiskt... asså man kan inte svara så bara ja eller nej, det är svårt att säga, jag kan inte svara på sånt” (Zaki)

“VAR KOMMER DU IFRÅN”

När jag ställde frågan “Om någon hade frågat dig idag var kommer du ifrån, vad skulle du svara?” var det ingen som gav “Sverige” som svar.

“Jag hade svarat Syrien för det är där jag kommer ifrån, jag kan inte säga jag kommer från Malmö, men om man frågar vilken stad i Sverige du kommer ifrån då hade jag sagt Göteborg” (Elsa, 23 år).

“Min bakgrund från syrien[...]jag är svensk från Syrien!” (Sanna, 50 år)

“Jag bruka svara att jag är född i Syrien och uppvuxen i Italien och Sverige, jag orkar inte förklara mig själv för folk så jag rabblar upp vilka länder jag bodde i” (Patricia, 22 år)

Elsa måste bli tillfrågad vilken stad i Sverige hon kommer ifrån för att hon ska kunna svara exempelvis “Göteborg”, annars svarar hon “Syrien”. Om personen som ställer frågan till henne inte specificerar “vilken stad i Sverige” kan hon inte hävda att hon är ifrån en svensk stad. Även om Elsa berättade att hon kände tillhörighet till Sverige kände hon sig varken som svensk eller att hon kommer från Sverige. Å andra sidan har Sanna hittat ett nytt sätt att tillhöra där både den svenska och den syriska tillhörigheten slås ihop till “svensk från Syrien”. Här återigen kan inte intervjupersonen separeras från sin etniska bakgrund, utan Sanna har skapat en ny nationell/etnisk identitet där både länderna slås ihop. För Patricia förknippas vilket land hon kommer ifrån till vilka länder hon levde i eftersom hon inte vill förklara sig själv för andra människor. Genom att berätta vilka länder hon bodde i kan personen som ställer frågan få en uppfattning om hennes bakgrund men personligen känner inte Patricia att hon tillhör något av dessa länder.

Oskar är tydlig med att han kommer från Syrien, men han säger att han är svensk när det gäller mer formella sammanhang, exempelvis när det gäller att resa utomlands. Han upplever

att han får mer respekt om han säger att han är svensk än om han säger att han är från Syrien. Zaki förklarade att han skulle säga att hans rötter är från Syrien men att han har svenskt medborgarskap. Zaki menade att hans svar beror på vem som ställer frågan i vilket sammanhang. Likt Oskar, menar Zaki att när han är utomlands säger han att han är svensk medborgare.

“Jag kommer svara Syrien och det kommer jag alltid att svara[...] om jag ansöker om visum för att resa då svarar jag att jag är svensk. När jag är utanför Sverige, inte i mitt hemland, och jag säger att jag kommer från Sverige så får jag mer respekt” (Oskar)

“Om jag är utomlands och de frågar mig var jag kommer ifrån då kommer jag säga att jag kommer från Syrien men jag bor i Sverige och har svenskt medborgarskap, beror på var jag är och vem personen är” (Zaki)

För Adam är det inte möjligt att svara Sverige på frågan eftersom hans utseende inte är svenskt. Utöver det, att hävda att han kommer från Sverige är som att ljuga eftersom han är ju inte svensk. Samtidigt vet han att om han svarar “Sverige” ska han bli ifrågasatt, därför svarar han Syrien.

“Direkt jag säger från Syrien, man kan inte ljuga[...] kan inte säga jag är svensk [...] kan vara utseende men samtidigt vet jag att personen ska ifrågasätta” (Adam)

ANPASSNING TILL SVENSKA SAMHÄLLET

Å ena sidan skulle vi kunna tolka Patricia som en marginaliserad person eftersom hon känner att hon varken tillhör eller att hon passar in men när vi kommer till frågan “Har du anpassat dig till det svenska samhället?” finner vi intressanta svar. För Patricia är det en överlevnadsmekanism att anpassa sig till det svenska samhället. Hon visar, som resterande intervjupersoner, en hög anpassningsgrad. För Elsa handlar det om en ömsesidig acceptans både från svenskar och invandrare, där båda grupperna har anpassat sig till varandra. Sanna har anpassat sig genom att ta sina ansvar och bry sig om andra människor. Flera intervjupersoner menar att de har anpassat sig eftersom de betalar skatt och följer lagen.

“Ja jag har anpassat mig, jag har lärt mig hur man diskuterar med svenskar du vet small talk och hur man ska uttrycka sig[...] jag följer lagarna och jag betalar skatt[...]det är en överlevnadsmekanism, måste anpassa mig för att kunna leva här” (Patricia)

“Nämen eftersom jag bott länge i Sverige så har jag anpassat mig, jag accepterar svenskarna och de accepterar mig[...] både svenskarna har anpassat sig till att invandrare kommit in i Sverige och invandrare har accepterat svenskar” (Elsa)

“Jag bor här, jag gör som alla andra gör, jag jobbar jag betalar skatt, jag är ansvarsfull människa [...] det är inte så jag bor här och inte bryr mig utan jag bryr mig om andra” (Sanna)

“Jag har anpassat mig till systemet, betalar skatt, men gällande kultur och människor nej, levnadssätten är annorlunda mitt levnadssätt” (Oskar)

Oskar har anpassat sig genom att betala skatt och följa lagen men just kulturell anpassning är svår att genomföra eftersom han har lärt sig att leva på ett annat sätt. Adam berättade att han har anpassat sig till det svenska samhället och den svenska kulturen även om han tidigare förklarade att han inte kände tillhörighet. Adam känner att han lever som en svensk då han bor ensam, jobbar, har en bil och fast inkomst, samt betalar sina räkningar i tid. Dock upplever han att svenskarna inte är nöjda oavsett hur mycket han anpassat sig. Han upplever en slags missnöje från svenskarnas sida.

“Har anpassat mig alldeles för mycket, men svenskarna de bli aldrig nöjda, även om du anpassar dig och följer deras kultur, de är missnöjda” (Adam)

Zaki känner att han har anpassat sig till det svenska samhället och är bekväm med sitt liv i Sverige. Han är dock inte anpassad fullt ut, eftersom det finns kulturella skillnader men han anser att det viktigaste är att respektera och visa hänsyn till andra kulturer.

“Aa det känner jag faktiskt (att han har anpassat sig) man kan inte anpassa sig till hundra procent, jag känner att jag kommit in i samhället [...] jag har ingen panik, jag är bekväm, viktigaste för mig att respektera andra kulturer” (Zaki)

De flesta av intervjupersonerna kände tillhörighet till Sverige som land (förutom två enstaka fall, Patricia och Adam). Det var nästan ingen som kände tillhörighet till den svenska kulturen (förutom Sanna och Zaki som kände att de tillhörde den svenska kulturen till en viss del). Även om intervjupersonerna inte kände tillhörighet till den svenska kulturen hade allihopa anpassat sig till det svenska samhället och till den svenska kulturen. Här finner vi att det finns en skillnad mellan tillhörighet och anpassning. Intervjupersonerna visar på en hög anpassningsgrad, men just tillhörighet är något som intervjupersonerna upplever på olika grader. De flesta känner tillhörighet till Sverige, men inte den svenska kulturen. En intressant sak är att även om intervjupersonerna känner tillhörighet till Sverige var det ingen som hävdade en svensk nationell identitet. Här ser vi att det finns skillnad mellan att känna tillhörighet till Sverige och att faktiskt känna sig svensk.

4.3.2 Tillhörighet innan svenskt medborgarskap

När det gäller känslan av tillhörighet innan innehavandet av svenskt medborgarskap ser vi bara små skillnader. Patricia kände inte tillhörighet till Sverige, eller den svenska kulturen varken nu eller innan. Elsa kände sig förvirrad kring sin tillhörighet när hon var ung men hon känner inte att det har en koppling till medborgarskapet. Sanna menade att tiden som passerar påverkade hennes känsla av tillhörighet. Oskar beskrev att han inte kände tillhörighet till den svenska kulturen varken nu eller innan, men hans tillhörighetskänsla till Sverige som land blev starkare efter innehavandet av medborgarskap.

“Man behöver mer tid för att anpassa sig[...]mer eller mindre faktiskt (gällande tillhörighet till svensk kultur innan medborgarskap)” (Sanna)

“Det var lite blandat[...]hade bott här i två år, jag var i den ålder man börjar veta vem man är och jag visste inte exakt vilken kultur jag tillhörde för allt var nytt[...] det har inte med att jag inte var medborgare[...]allt var nytt och jag var på en viss ålder” (Elsa)

“Innan det var bara lite, sådär, men efteråt det blev lite starkare” (Oskar)

Oskar kände inte så stark tillhörighet till Sverige innan medborgarskapet. Adam förklarade att han inte kände tillhörighet till den svenska kulturen innan medborgarskap heller. Som tidigare nämnt har han anpassat sig men hans grundläggande värderingar är hämtade från den

syrisk kultur. Zaki har inte upplevt några skillnader då han bara haft medborgarskap i två månader. I dagsläget och innan medborgarskap känner han samma sak gällande sin tillhörighet till den svenska kulturen och Sverige.

Intervjupersonerna berättade att innan de fick svenskt medborgarskap brukar de svara "Syrien" på frågan om var de kommer ifrån, något som även fortsatte även efter att de fick medborgarskapet. Innan medborgarskapet kände intervjupersonerna att de tillhörde den syrisk kultur vilket också gäller i dagsläget, förutom Patricia som känner sig utanför kulturen, samt Zaki och Sanna som känner att de tillhör den svenska kulturen en del. Jag har funnit väldigt små skillnader gällande intervjupersonernas känsla av tillhörighet när jag jämför mellan dagsläget och innan svenskt medborgarskap. De flesta menade att innan medborgarskapet hade de liknande känsla som de har nu kring tillhörighet till Sverige och den svenska kulturen. Intervjupersonerna kände också att de hade anpassat sig till det svenska samhället även innan de fick svenskt medborgarskap. Det som intervjupersonerna har gemensamt är att de uttrycker tiden som en påverkande faktor. Dvs, när de bor och lever i Sverige under en längre tid leder det till att de anpassar sig till det svenska samhället.

Varken nu eller innan svenskt medborgarskap hävdade intervjupersonerna en svensk identitet. Anledningen till att jag inte redovisar lika mycket citat som i förra avsnitt är att frågorna som jag ställde var mer av "*Var det samma sak innan medborgarskapet också?*" karaktär, vilket gjorde att intervjupersonerna svarade oftast "ja". Eftersom jag fick tillräckligt med förklaringar när jag ställde frågor om varför de känner på det här sättet i dagsläget, valde jag att inte fördjupa mig så mycket om varför de inte kände tillhörighet till den svenska kulturen innan svenskt medborgarskap. Anledningen enligt intervjupersoner var mest att det finns kulturella skillnader, att de är uppvuxna i en annan kulturell miljö och att de varken ser sig själva som svenskar eller uppfattas som svenskar av "svenskarna". De här förklaringarna gavs när jag ställde frågor om deras egna självuppfattning i dagsläget. Viktigt att notera att intervjupersonerna gavs chansen att förklara ifall det var några skillnader i hur de kände angående sin tillhörighet innan svenskt medborgarskap. Dvs, jag har inte tagit för givet att deras tillhörighetskänsla i nuläget är likadant som förr, utan de svarade för det mesta att det var likadant. Intervjupersonerna som har känt skillnader i sin tillhörighetskänsla har

presenterats ovan i citat (Sanna, Oskar och Elsa). Resterande intervjupersoner har jag beskrivit i löpande text (Patricia, Oskar och Zaki).

5. Avslutande diskussion

Den här kandidatuppsatsen hade som avsikt att undersöka vilket sätt som invandrare upplever att det svenska medborgarskapet har påverkat deras integration i Sverige. Studien genomfördes med hjälp av kvalitativa intervjuer med sex stycken första generations invandrare från Syrien som har svenskt medborgarskap. I den här diskussionsdelen ska jag anknyta mina resultat till teorin och tidigare forskning som jag presenterat i uppsatsens tidigare avsnitt. Jag ska först diskutera varje enskild intervjupersonens fall med hjälp av ackulturationsteorin. Därefter ska jag jämföra mitt resultat med tidigare forskning.

Fallet Patricia kan å ena sidan förklaras som en marginaliserad individ, med utgångspunkt i Sam och Berrys ackulturationsteori. Patricia känner inte tillhörighet till hemlandets eller Sveriges kultur. Hon känner inte tillhörighet till Sverige. Dessa känslor har varit likadant innan och efter innehavandet av svenskt medborgarskap. Enligt Sam och Berry(2010) har marginaliserade personer låg anpassningsgrad. När vi tittar på Patricias fall stämmer inte detta. Patricia har anpassat sig till det svenska samhället. Å andra sidan menar Sam och Berry (2010) att diskriminering kan leda till att den utsatte använder sig av separation som strategi. Patricia blev utsatt för diskriminering, men istället för att luta sig mot den syriska kulturen känner hon sig utanför båda två kulturerna. Vi hade kunnat beskriva Patricia som en marginaliserad person men faktumet att hon anpassat sig gör det svårt att placera henne i marginalisering-kategorin. Jag kan inte dra slutsatsen att det svenska medborgarskapet har lett till att Patricia känner sig mer integrerad i samhället.

Fallen Sanna och Zaki har många likheter. De känner tillhörighet till hemlandets kultur, och en del till den svenska kulturen. När jag bad dem förklara mer kunde ingen av dem placera sig själv som endast "syrisk" eller "svensk". Zaki kände att han inte blivit utsatt för rasism och Sanna berättade att hon ibland fick blickar. Enligt Sam och Berrys (2010) teori kan jag hävda att de är integrerade i det svenska samhället, eftersom de känner att de tillhör Sverige, svensk

kultur (litegrann), och de har anpassat sig till det svenska samhället. Innan medborgarskapet hade Zaki samma tillhörighetskänsla som i dagsläget (med tanken på att han fick medborgarskap bara två månader sedan hann han inte uppleva några skillnader). Gällande hur det var innan medborgarskap beskrev Sanna att tiden var mer av en påverkande faktor. Utifrån Zakis och Sannas uttalanden kan jag dra slutsatsen att bland flera andra faktorer så har det svenska medborgarskapet lett till att de känner sig integrerade i samhället eftersom Sanna nämnde inkludering och Zaki nämnde att han känner att han tillhör landet (under "Betydelsen av svenskt medborgarskap" avsnittet).

Som jag presenterat i analysdelen har Sanna och Zaki inte gett tydliga svar om de känner att "svenskarna" ser dem som svenskar. För Sanna var det oviktigt att bli sedd som svensk från svenskarnas ögon och Zaki menade att personerna han umgicks med inte tittade på hans identitet utan på hans personlighet. Samtidigt ville Sanna känna sig svensk och Zaki tyckte att det var en svår fråga att svara på (om han känner sig svensk eller inte). Att de här två intervjupersonerna inte lade betydelse på att bli sedda som svenskar har en koppling till att de är integrerade. Jag vill här argumentera att Sanna och Zaki inte har blivit lika påverkade av majoritetssamhället i formandet av sina egna självuppfattningar (i jämförelse med andra intervjupersonerna), vilket har lett till att de är mer integrerade än andra intervjupersoner. Resterande intervjupersoner var tydliga med att de inte är sedda som svenskar inför majoritetssamhället vilket enligt min mening har påverkat deras egna självuppfattning och lett till att de inte anser sig själva att vara svenskar.

Fallet Elsa kan beskrivas som en "separerad" individ eftersom hon känner tillhörighet till den syriska och inte den svenska kulturen. Innan medborgarskap var hon förvirrad men i dagsläget känner hon tillhörighet till hemlandets kultur. Elsa har upplevt lite rasism i form av blickar men inte något som påverkat henne på en högre grad, därför kan inte "separeringen" förklaras med hjälp av diskriminering. Även om Elsa känner tillhörighet till Sverige kan jag inte placera henne i integrationsstrategin eftersom tillhörighet till den svenska kulturen saknas. Därmed kan jag inte dra slutsatsen att medborgarskapet har lett till att Elsa känner sig mer integrerad i det svenska samhället.

Å ena sida kan fallet Oskar också beskrivas som en “separerad” individ på liknande sätt som Elsa, men eftersom han hävdade att han känner sig “40-50 procent svensk” kan jag inte direkt placera honom i separations-strategin. Utifrån Oskars perspektiv hade jag kunnat hävda att han är en integrerad person men utifrån mitt eget perspektiv (med hjälp av Berrys teori) hävdar jag att han är “separerad”. Oskar visar också på en hög anpassningsgrad, utöver det tycker han om Sverige och känner tillhörighet till landet. Även om Oskar berättar att hans känsla av tillhörighet till Sverige ökade efter att han blev beviljad svenskt medborgarskap kan jag inte direkt dra slutsatsen att det svenska medborgarskapet har lett till en högre integration, eftersom tillhörighet till den svenska kulturen saknas, som hos många andra intervjupersoner.

Adam kan vi beskriva som “separerad”. Adam känner inte tillhörighet till Sverige eller den svenska kulturen men han har anpassat sig väldigt mycket. Adam berättade själv att han lever som en svensk och även anammat det svenska tankesättet gällande vissa saker, dock är hans grundläggande värderingar hämtade från den syriska kulturen. Som tidigare nämnt, enligt Sam och Berry (2010) leder hög diskriminering till att den utsatte använder sig av separation som strategi, vilket kan appliceras i Adams fall eftersom han blev utsatt för både rasism och diskriminering. Eftersom Adam berättade själv att han inte upplevde några stora skillnader mellan uppehållstillstånd och medborgarskap drar jag slutsatsen att det svenska medborgarskapet inte har lett till en högre integration i det här fallet.

Som tidigare förklarat i uppsatsen, kraven för att klassas som integrerad är: att kunna det svenska språket, ha en sysselsättning i form av arbete eller studier, känna tillhörighet till både hemlandets och Sveriges kultur, och att ha anpassat sig till det svenska samhället. Alla sex intervjupersoner har lärt sig det svenska språket, har en sysselsättning i form av arbete eller studier (eller båda samtidigt) och är anpassade till det svenska samhället. Det som gör att jag inte kan placera majoriteten av intervjupersonerna i integrationsstrategin är att känslan av tillhörighet till den svenska kulturen saknas, trots att de känner tillhörighet till Sverige, och trots att de visar på höga anpassningsgrader.

Som presenterat i teoridelen, enligt Sam och Berry (2010) tillhör Sverige “non settler societies” där integration är mindre vanligt i jämförelse med “settler societies”. Vi skulle kunna säga att resultatet i den här uppsatsen stämmer överens med Sam och Berrys

hävanden eftersom fyra av sex intervjupersoner inte uppfyller alla integrationskraven. I min studie fann jag att intervjupersonerna såg på medborgarskap som ett sätt att få stanna i Sverige, att bli skyddade mot avvisning, och att det gav dem bättre arbetsmöjligheter utomlands. Detta stämmer överens med Bauböcks et al. (2013), Hartnells et al. (2006) och Erdals et al. (2018) studier. Vissa intervjupersoner nämnde även att medborgarskapet gav dem rättigheten att rösta vilket liknar Hartnells et al. (2006) resultat. Flera av intervjupersonerna i min studie hade berättat att de inte anses vara svenskar pga sina utseende, något som liknar Erdals et al. (2018) och Immerfalls (2017) resultat. Immerfall (2017) beskrev att hans studiedeltagare kände tillhörighet till Tyskland men kände sig inte som tyskar, något som jag också kommit fram i min studie. Mina intervjupersoner kände tillhörighet till Sverige men ingen av dem hävdade en svensk identitet. Bauböck et al. (2013) menade att medborgarskap minskade religiös och etnisk diskriminering, men detta är något som inte direkt stämmer överens med mina resultat, eftersom Patricia blev diskriminerad i skolan även efter att hon hade fått svenskt medborgarskap.

Min frågeställning har som avsikt att undersöka vilket sätt som det svenska medborgarskapet påverkar individens upplevda känsla av integration i Sverige och känsla av tillhörighet till Sverige. Det som jag har funnit är att medborgarskapet leder till att intervjupersonerna känner sig trygga. De upplever att de får bättre arbetsmöjligheter. Vissa har känt att medborgarskapet gör att de är inkluderade i samhället. Majoriteten av intervjupersonerna känner att de tillhör Sverige, något som de också tillhörde innan de fick medborgarskapet. Två intervjupersoner förklarade att de kände tillhörighet till den svenska kulturen, varav en tydliggjorde att han inte upplevde några skillnader i jämförelse med hur det var innan han fick medborgarskapet (Zaki) och den andre menade att tiden som passerar har påverkat mer hennes känsla av tillhörighet (Sanna).

Jag vill här argumentera att medborgarskapet inte stärker intervjupersonernas tillhörighet till den svenska kulturen. Intervjupersonerna är uppvuxna i en annan kultur och för att kunna känna tillhörighet till den svenska kulturen krävs mer än att ha medborgarskap. Trots att intervjupersonerna känner att de tillhör Sverige, kunde ingen av dem hävda att de känner sig svenskar. En förklaring som ligger bakom det kan vara att intervjupersonerna inte känner sig

sedda som "svenskar" av majoritetssamhället vilket gör att de själva inte ser sig själva som svenskar. Jag vill avstå från att dra alldeles för generaliserbara slutsatser, därmed vill jag avsluta med att tydliggöra att medborgarskapet inte är den enda påverkande faktor i integrationsfrågan. Upplevelsen av medborgarskapets påverkan är väldigt individuell.

Om jag ska besvara min frågeställning med hjälp av intervjupersonernas uttalanden kan jag här säga att medborgarskapet har gett intervjupersonerna bättre möjligheter (i form av arbete, att kunna rösta och resa). Medborgarskapet har varit mer viktigt i en övergripande institutionell nivå, men när vi går ner till intervjupersonernas självuppfattning är det andra faktorer som påverkar dem förutom medborgarskapet, exempelvis utseendet och att vara uppvuxen i en annan kulturell miljö. I tidigare forskning presenterade jag studien av Simonsen (2017) där författaren hävdade att Sverige är ett av länderna där medborgarskapet inte är viktigt för att uppfattas som en del av samhället (enligt majoritetssamhället). Jag kan här hävda att det finns en koppling till mina resultat, eftersom mina intervjupersoner inte angav medborgarskapet som en direkt påverkande faktor i formandet av deras egna tillhörighetskänsla.

Jag hade förväntat mig att medborgarskapet skulle spela en betydande roll för intervjupersonernas tillhörighet men resultatet stämde inte överens med mina förväntningar. Medborgarskapet kan fungera som ett medel för att antingen påbörja integrationen eller förstärka den men den är inte helt avgörande och enligt mina resultat är medborgarskapets påverkan väldigt individuell. Även om alla intervjupersoner var överens om att medborgarskapet ger dem bättre möjligheter, har medborgarskapet inte den starka betydande rollen i formandet av deras tillhörighetsuppfattningar. Därmed är min slutsats att medborgarskapet bör studeras och jämföras med hänsyn till olika former av integration för att kunna ge en mer definitivt och specifikt svar om medborgarskapets påverkan för individer.

Vidare forskning kan undersöka vilka faktorer ligger bakom faktumet att individerna känner tillhörighet till Sverige men inte ser sig själva som svenskar, vilket är något som visat sig i den här studien. Ett annat förslag på vidare forskning kan också vara att undersöka vad som krävs för att individerna ska känna att de tillhör mottagarlandets kultur, utifrån individernas egna perspektiv. I min studie har jag funnit att intervjupersonerna är anpassade men inte

känner tillhörighet till den svenska kulturen. Enligt Sam och Berry (2010) är integrerade individer mer anpassade, men detta är något som inte fått stöd i mina resultat, därför en frågeställning som hade varit intressant att undersöka är förhållandet mellan tillhörighet och anpassning. Sist, vidare forskning kan också undersöka om medborgarskapet leder till en känsla av nationell och/eller europeisk identitet.

Referenslista

Alkatea, Abdulalim (2016, 21 augusti) "Integration handlar om mer än språk och jobb". *Göteborgs Posten*. Hämtad 2021-11-05 från

<https://www.gp.se/debatt/integration-handlar-om-mer-%C3%A4n-spr%C3%A5k-och-jobb-1.3711807>

Bauböck, Rainer., Honohan, Iseult., Huddleston, Thomas., Hutcheson, Derek., Shaw, Jo., Vink, M. Peter. (2013) "Access to Citizenship and its Impact on Immigrant Integration" *European Summary and Standard*.

<https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/29828/AccessstoCitizenshipanditsImpactonImmigrantIntegration.pdf?sequence=1>

Dingu-Kyrklund, E. (2007) "Citizenship, Migration, and Social Integration in Sweden: A Model for Europe?". *Working Paper Series*. (50): 1-64

<https://www.temaasyl.se/Documents/Forskning/Citizenship,%20Migration,%20and%20Social%20Integration%20in%20Sweden.pdf>

Erdal, Marta Bivard., Doeland Martin, Elin., Tellander, Ebba. (2018) "How citizenship matters (or not): the citizenship-belonging nexus explored among residents in Oslo, Norway." *Citizenship Studies*, 22(7): 705-724. doi: 10.1080/13621025.2018.1508415

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13621025.2018.1508415?needAccess=true>

Hartnell E. Helen (2006) "Belonging: Citizenship and Migration in the European Union and in Germany" *Golden Gate University School of Law*.

<https://core.ac.uk/download/pdf/233100237.pdf>

Immerfall, Stefan. (2017) "Citizenship and Belonging: An Analysis of Immigrants' Integrations Beliefs and Membership Meaning in South West Germany". *Globalism: Journal of Culture, Politics and Innovation*. doi: 10.12893/gjcpi.2017.2.4

https://glocalismjournal.org/wp-content/uploads/2019/08/immerfall_gjcpi_2017_2docx.pdf

Informationsverige (2021) *Integration i Sverige*. Hämtad 2021-11-07 från:

<https://www.informationsverige.se/sv/jag-har-fatt-uppehallstillstand/samhallsorientering/boke-n-om-sverige/att-komma-till-sverige/integration-i-sverige/>

Länsstyrelse Stockholm (2019) *Länets integrationsprojekt ger nyanlända nya möjligheter*. Hämtad 2021-11-04 från:

<https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-oss/pressrum/nyheter/nyheter---stockholm/2019-01-15-lanets-integrationsprojekt-ger-nyanlanda-nya-mojligheter.html>

Migrationsinfo (2021) *Hur många asylsökande kommer till Sverige varje vecka?*. Hämtad: 2021-11-04 från:

<https://www.migrationsinfo.se/fragor-och-svar/hur-manga-asylsokande-kom-till-sverige-2015/#:~:text=Totalt%20kom%20162%20877%20asyls%C3%B6kande, var%20antalet%20asyls%C3%B6kande%2028%20939>

Migrationsverket (2021) *Ansök om medborgarskap - för dig som är vuxen*. Hämtad 2021-11-04 från:

<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Bli-svensk-medborgare/Ansok-om-medborgarskap/Medborgarskap-for-vuxna.html#DuskahalevtettskotsamtIiviSverige>

Migrationsverket (2021) *Vad innebär svenskt medborgarskap*. Hämtad: 2021-11-10 från:

<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Bli-svensk-medborgare/Vad-innebar-svenskt-medborgarskap.html>

Pew Research Center (2016) *Number of Refugees to Europe Surges to Record 1.3 Million in 2015*. Hämtad: 2021-11-04 från:

<https://www.pewresearch.org/global/2016/08/02/number-of-refugees-to-europe-surges-to-record-1-3-million-in-2015/>

Sam L. David., Berry, John W. (2010) “Acculturation: When Individuals and Groups of Different Cultural Backgrounds Meet”. *Perspectives on Psychological Science*, 5(4): 472-481
doi: 10.1177/1745691610373075

SCB (2016) *Det stora antalet asylsökande under 2015 ökade inte flyktinginvandringen nämnvärt*. Hämtad 2021-11-04 från:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/statistiknyhet/asylsokande-grund-for-bosattning-utlandsk-bakgrund-medborgarskapsbyten-adoptioner-hushallsstatistik-och-medellivslangder-2015/>

SCB (2021) *Allt fler blir beviljade medborgarskap*. Hämtad 2021-11-04 från:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/statistiknyhet/befolkningsstatistik-helaret-20202/>

Simonsen, B.C. (2017) Does citizenship always further Immigrants' feeling of belonging to the host nation? A study of policies and public attitudes in 14 Western democracies. *Comparative Migration Studies*. 5(3). doi: 10.1186/s40878-017-0050-6

Speak School of Danish (årtal saknas). *The Citizenship Test*. Hämtad 2021-11-04 från <https://speakpeak.dk/examinations/the-citizenship-test/#:~:text=The%20Citizenship%20Test%20of%202021,the%20questions%20on%20Danish%20values>

Bilagor

FRÅGOR/ÄMNE ATT STÄLLA, INTERVJUGUIDE

Att säga till intervjupersonen innan intervjufrågorna ställs: "Jag kommer att ställa frågor om det svenska medborgarskapet och din känsla av tillhörighet, frågorna handlar om både hur det var innan du fick medborgarskapet och hur det är nu. Du får avbryta när du vill, och du är så klart anonym. Du får dela med dig så mycket som du vill, och för att kunna vara säker på att jag förstått dig rätt kommer jag ibland att be dig kanske förklara lite mer. Det är för att undvika att jag misstolkar dina svar. Känn dig bekväm, jag kommer att spela in intervjun om det är okej för dig. Det är bara jag som ska lyssna på den och jag raderar den när jag är klar med uppsatsen. Intervjuinspelning kommer inte att delas med någon annan så att du vet det. Intervjun kommer ta ungefär en timme. Om det är något du funderar över kan du fråga mig nu, under intervjun eller även senare. Ska vi köra igång?".

ÄMNE / ÖVERGRIPANDE FRÅGA	SPECIFICERADE FRÅGOR
<i>BÖRJAN:</i> Börja med enklare frågor för att göra personer bekväm	<i>-Vad heter du?</i> (ställ nån fråga om miljön/kafeet som vi befinner oss i, om de trivs i sin bostad typ om vi är hemma hos personen) <i>-Hur länge har du bott i Sverige?</i> <i>-Hur länge har du haft svenskt medborgarskap? När fick du sv. medb.?</i>
<i>BETYDELSEN AV SVENSKT MEDBORGARSKAP FÖR PERSONEN:</i> <i>-Hur kändes det att få svenskt medborgarskap?</i> <i>-Vad betyder det för dig att bli/vara svensk medborgare?</i>	<i>-Vad var det du såg fram emot när du ansökte om medborgarskapet? (Såg du fram emot nåt när du ansökte om medb.?)</i> <i>-Såg du fram emot något när du fick medborgarskapet? Var det liksom något särskilt du ville göra?</i> <i>-Är det viktigt för dig att vara svensk medborgare? Varför det?</i>
<i>INSTITUTIONELL NIVÅ INNAN OCH EFTER SV. MEDB.</i> <i>-Studier: Hur är det med arbete/studier i dagsläget?</i> <i>-Arbete: Hur det är att söka jobb innan och efter innehavandet av svenskt</i>	<i>-Tycker du att det är enkelt/svårt att söka jobb i dagsläget?</i> <i>-Om vi tänker innan du fick svenskt medborgarskap, var det svårt eller enkelt att söka jobb?</i> <i>-Tror du att det svenska medborgarskapet</i>

<i>medborgarskap</i>	<i>gör det enklare att få jobb?</i>
<i>FRÅGOR PÅ INDIVIDNIVÅ</i> <i>-RELATIONER TILL ANDRA / HUR</i> <i>INDIVIDEN UPPLEVER ATT SVENSKAR</i> <i>SER PÅ HENNE</i> <i>-Känner du att svenskar eller det svenska</i> <i>samhället ser på dig som svensk?</i> <i>-Upplever du någon skillnad mellan hur</i> <i>svenskar ser på dig nu och hur de såg på</i> <i>dig innan du fick sv. medb.?</i>	<i>-Har du svenska vänner som du umgås</i> <i>med?</i> <i>-Dina närmsta vänner, var kommer de</i> <i>ifrån?</i> <i>-Känner du att svenskar ser på dig som</i> <i>svensk nu?</i> <i>-Känner du att svenskar såg på dig som</i> <i>svensk innan du fick medborgarskapet?</i> <i>-Blir du ofta ställd frågan om var du</i> <i>kommer ifrån?</i> <i>-Hur känns det att bli ställd den frågan?</i> <i>-Har du haft någon upplevelse med rasism</i> <i>eller diskriminering? Det kan vara allt från</i> <i>ute på gatan eller på jobbet eller var som</i> <i>helst.... hur har det fått dig att känna?</i>
<i>FRÅGOR PÅ PRIVATNIVÅ - EGEN</i> <i>UPPFATTNING OM SIN TILLHÖRIGHET</i> <i>-Vilken kultur känner du att du tillhör nu?</i> <i>-Vilken kultur känner du att du tillhörde</i> <i>innan du fick medborgarskap?</i>	<i>TILLHÖRIGHET NU:</i> <i>-Känner du att du tillhör den svenska</i> <i>kulturen?</i> <i>-Känner du tillhörighet till Sverige nu, efter</i> <i>sv. medb.?</i> <i>-Vilka aspekter, vilka saker är det du känner</i> <i>att du tillhör/inte tillhör i det svenska</i> <i>samhället/kulturen?</i> <i>TILLHÖRIGHET INNAN:</i> <i>-Kände du tillhörighet till den svenska</i> <i>kulturen innan du fick medborgarskapet?</i> <i>-Kände du tillhörighet till Sverige innan du</i> <i>fick medborgarskapet?</i> <i>TILLHÖRIGHET NU:</i> <i>-Känner du att du tillhör både det svenska</i> <i>och det syriska kulturen?</i> <i>-Tillhör du båda två lika mycket eller är</i> <i>något av dem lite starkare?</i> <i>TILLHÖRIGHET INNAN:</i> <i>-Kände du innan du fick sv. medb. att du</i> <i>tillhörde både det svenska och det syriska</i> <i>kulturen?</i> <i>(Var någon av dem starkare?)</i> <i>-Har du nånsin känt att du inte tillhör någon</i>

	<i>av kulturerna?</i> <i>-Känner du att du har anpassat dig till det svenska samhället?</i> <i>-Skulle du kunna säga att du känner dig svensk?</i> <i>-Om någon skulle fråga dig idag, var kommer du ifrån? vad skulle du svara? varför?</i> <i>-Skulle du svara samma sak även innan du fick medborgarskap?</i> <i>-Har du nånsin svarat "Sverige", på frågan om var du kommer ifrån? Varför/Varför inte?</i>
AVSLUTANDE FRÅGOR: ålder, kön, religion. sysselsättning	<i>-Hur gammal är du?</i> <i>-Vad är ditt kön?</i> <i>-Vilken religion tror du på?</i> <i>-Vad har du för sysselsättning i dagsläget? Studerar du eller jobbar du?</i> <i>-Vad hade dina föräldrar för sysselsättning?</i> <i>-Är du gift/sambo, eller ensamstående?</i> <i>-Vad har du för utbildning, liksom har du pluggat högst på gymnasie ellet har du universitetsexamen?</i>